

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Realisatie
Energietransitie

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

13 mei 2024

Kenmerk

DGKE-DRE / 53306769

RT-0000062673

Kopie aan

[Redacted]

Bijlagen

Bijlage 1 – Tweede Kamerbrief

nota

Vergunningverlening windenergie op zee (4 GW):
IJmuiden Ver Gamma en Nederwiek I

Parafenroute

[Redacted]

Aanleiding

In 2025 starten de procedures om vergunningen te verlenen voor de bouw en exploitatie van in totaal ca. 4 gigawatt (GW) van windenergiegebied IJmuiden Ver kavel Gamma en Nederwiek (zuid) kavel I. Met bijgaande brief informeert u de Tweede Kamer over de procedurekeuze voor deze windparken op zee. De procedurekeuze is parallel ook aan de minister van Financiën voorgelegd.

Geadviseerd besluit

- U kunt akkoord gaan met de brief aan de Tweede Kamer met daarin:
 - de voorkeursprocedurekeuze van een vergelijkende toets met financieel bod met als vangnet het verder uitwerken van een vorm van een procedure met subsidie;
 - het voornemen om de mogelijkheid van een kavelgrootte van 1 GW verder uit te werken; en
 - het voornemen om circulariteit en internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) op te nemen als voorschrift in de kavelbesluiten, indien IMVO na verdere bestudering past binnen het aanstaande kader van de *EU-Net Zero Industry Act* (NZIA).
- U kunt het aanbiedingsformulier voor de RFL van 28 mei ondertekenen.
- U kunt bijgaande brief ondertekenen en na de ministerraad van 31 mei versturen aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

Vergunningverleningsprocedure

- Op basis van de Wet windenergie op zee wordt de procedure gekozen waarmee wordt bepaald aan welke partijen vergunningen worden verleend om windparken op zee te bouwen en exploiteren.
- Er zijn vier procedures mogelijk: (1) subsidie, (2) vergelijkende toets, (3) vergelijkende toets met financieel bod, en (4) veiling.
- De Algemene Rekenkamer (ARK) heeft in het kader van het verantwoordingsonderzoek 2023 EZK onderzoek gedaan naar het verdelen

van schaarse ruimte bij o.a. de vergunningverleningsprocedures van Hollandse Kust (west). ARK geeft aan dat als de markt in staat is om de door de overheid gestelde doelen te realiseren of als vooraf regels kunnen worden opgesteld om de doelen veilig te stellen, een veiling de voorkeur heeft.

- ARK stelt verder dat, indien de overheid onvoldoende in staat is om de gestelde doelen te realiseren d.m.v. het stellen van regels, een vergelijkende toets (met financieel bod) voor de hand ligt.
- Gelet op de huidige marktomstandigheden en de uitdagingen rondom de inpasbaarheid binnen de ecologische draagkracht van de Noordzee en in het energiesysteem is een vergelijkende toets met financieel bod de meest geëigende vergunningverleningsprocedure. Op deze manier kunnen we oplossingen voor deze uitdagingen stimuleren, zodat we op lange termijn nog windparken op zee kunnen blijven bouwen. Daarnaast blijven we stappen nemen om veilen in de toekomst mogelijk te maken door kwalitatieve criteria steeds meer als randvoorwaarden op te nemen in de kavelbesluiten.
- FIN, LNV en IenW zien deze ronde een vergelijkende toets met financieel bod ook als meest geëigende vergunningverleningsprocedure.
- Daarnaast verkennen we de komende tijd hoe alternatieve procedures, zoals subsidie met overwinstbeperking of een tweezijdige *contract-for-difference (CfD)* eruit kunnen zien, mocht dit gelet op de marktomstandigheden noodzakelijk zijn als tijdelijk andere aanpak om de periode waarin de vraag nog onvoldoende aansluit op het aanbod te overbruggen.
- Subsidie voor windenergie op zee kent veel nadelen. Los van de financiële dekking die nodig is vanuit de overheid en het risico op marktverstoring, mag voor de productie van hernieuwbare waterstof alleen elektriciteit van ongesubsidieerde windparken gebruikt worden volgens de gedelegeerde handelingen van de Europese Commissie. Subsidie voor windenergie op zee kan dus niet in combinatie met subsidie voor elektrolyse.

Kavelgrootte

- U heeft toegezegd om de Kamer te informeren over de kavelgrootte van de windparken in IJmuiden Ver Gamma en Nederwiek (zuid) I.
- We hebben tot nu toe de kavelbesluiten opgesteld voor een kavel van 2 GW, waarop ook het platform van TenneT voor het net op zee is gedimensioneerd.
- Adviesbureau Afry heeft op ons verzoek een rapport opgesteld over de marktomstandigheden van windenergie op zee. Afry stelt onder meer in hun rapport dat kleinere kavels van 1 GW – ten opzichte van kavels van 2 GW – in de huidige marktomstandigheden voordelen met zich meebrengen. Kleinere kavels verminderen o.a. de waargenomen (financiële) risico's van windparkontwikkelaars door een lagere benodigde investering.
- Een grote meerderheid van de windparkontwikkelaars heeft de wens uitgesproken voor kavels van 1 GW, in plaats van kavels van 2 GW.
- Kavels van 1 GW kennen ook risico's en nadelen. Het gaat om vertraging op de planning van de kavelbesluiten. Daarnaast is de bouw en testfase van het net op zee ingewikkelder. Ook is er een potentieel lagere energieopbrengst doordat het windpark niet integraal voor 2 GW kan worden geoptimaliseerd.
- Verder onderzoek naar en afstemming met TenneT en de windenergiesector over de risico's en nadelen van kavels van 1 GW is nodig. Op deze manier kunnen we met zekerheid vaststellen of de op voorhand geïdentificeerde risico's voor kavels van 1 GW beheersbaar zijn en de voordelen opwegen tegen de nadelen.
- We onderzoeken naast de optie van vier kavels van 1 GW ook de optie van twee kavels van 1 GW en één kavel van 2 GW.

- U kunt de windenergiesector en de Kamer dan rond de zomer informeren of een kavelgrootte van 1 GW inderdaad werkbaar is voor twee of vier kavels – of dat we twee kavels van 2 GW aanhouden.

Toelichting

Verslechterde marktomstandigheden

- De marktomstandigheden voor windenergie op zee zijn verslechterd door enerzijds hogere kosten (o.a. rente, materiaal, materieel en arbeid) en anderzijds lagere verwachte opbrengsten (o.a. achterblijvende vraag vanuit de industrie). Meerdere partijen achten hierdoor de (financiële) risico's te groot en hebben daarom geen aanvraag ingediend voor de vergunningverleningsprocedures voor IJmuiden Ver Alpha en Beta.
- Uit een marktconsultatie met de windenergiesector en industriële grootverbruikers blijkt dat een overgrote meerderheid grote bezwaren ziet in veilen en voorstander is van een vergelijkende toets (al dan niet met financieel bod). Bij een veiling wordt namelijk alleen op prijs beoordeeld, wat ten koste kan gaan van de winst van de windparkontwikkelaar en/of kwaliteit van het windpark op zee.
- Adviesbureau Afry heeft op ons verzoek een rapport naar de marktomstandigheden voor windenergie op zee uitgevoerd. Zij concluderen dat de marktomstandigheden zijn verslechterd, waarin een toenemend verschil tussen de opbrengsten en kosten het risico voor ontwikkelaars vergroot. Om op veranderingen in de markt te kunnen inspelen, raden ze een vergelijkende toets aan in combinatie met het verder uitwerken van een subsidieprocedure als terugvaloptie.

Maatschappelijke doelen

- De Noordzeenatuur bevindt zich in zeer slechte staat door de vele gebruikers op de Noordzee. Dit maakt het steeds lastiger om te blijven voldoen aan de natuurwetgeving en hierdoor om kavelbesluiten te kunnen nemen. Het is essentieel om ecologie verder te blijven stimuleren in de vergelijkende toets bovenop de wettelijke verplichtingen.
- Voor de groei van de benodigde flexibele vraag onderzoeken we – naast de stimulering van directe elektrificatie – de koppeling van elektrolyse op land met de vergunningverlening van het windpark op zee en het mogelijk meenemen in de vergunningverleningsprocedure (als rangschikkingscriterium of als voorschrift). Ook onderzoeken we of en hoe alternatieve transportrechten congestie op land kunnen verlichten.
- Uit de marktconsultatie blijkt dat het merendeel van de windenergiesector het mogelijk acht om IMVO en (voor een deel) circulariteit als randvoorwaarde voor te schrijven. We werken momenteel het voorschrift uit voor circulariteit en IMVO voor in de kavelbesluiten, indien IMVO juridisch gezien na verdere bestudering past binnen het aanstaande kader van de *EU-Net Zero Industry Act* (NZIA).